

# El mirall de l'ànima

written by Eulàlia Lledó | 8 de març de 2016

La primera manifestació pública contra la dictadura argentina va néixer, com les seves autores, les Mares de la plaça de Mayo de Buenos Aires, el 30 d'abril 1977. Volien recuperar amb vida les persones detingudes i desaparegudes per la dictadura. Ni més ni menys. Els van advertir que el paper de les dones no era lluitar i elles van respondre que no ho feien, que tan sols eren mares, es van plantificar un bolquer al cap i van manifestar que només volien el que era seu: les seves filles i els seus fills; o, si no, els seus cossos. Van portar fins a tal extrem el paper tradicionalment assignat que van esdevenir sòlides com una roca i van deixar sense marge d'actuació ni resposta la dictadura davant una subversió tan gran. Voleu mares? Doncs això som: tan sols mares. I dijous rere dijous es manifesten amb la fe visionària de qui té raó i sentiment. A elles s'hi van sumar les Àvies, que també es van posar a fer tan sols d'àvies (només volien abraçar nétes i néts, tenir-ne cura, proporcionar-los vida de família) fins a fer trontollar el sistema repressiu.

Uns anys més tard, el 1988, van néixer a Israel les Dones de Negre com a resposta pacífica a l'ocupació. Des de llavors, cada divendres, es manifesten a casa seva a les places de moltes ciutats israelianes. L'exemple es va estendre a diversos països i les Dones de Negre s'han constituït en portaveu de totes les dones silenciades i víctimes dels conflictes bèl·lics d'arreu del món. N'hi ha a Alemanya, Austràlia, a Colòmbia, a Costa Rica, a l'Estat espanyol, a Itàlia... De negre, perquè van de dol per totes les víctimes conegudes i desconegudes de totes les guerres, una autèntica posada al dia de la tradició; en silenci, perquè no hi ha prou paraules per expressar el terror de cada guerra; en manifestació pública de la no-violència, l'eina per treballar per la pau i l'antimilitarisme. Recordo amb especial emoció

les arriscades manifestacions de les Dones de Negre al bell cor dels seus països, al bell mig de les seves ciutats, vexades, insultades, atacades, durant la guerra de l'exIugoslàvia. Van haver de tenir una molt determinada determinació.

Prou anys més tard, el 2008, es va fundar a Kíev, el moviment feminista Femen que lluita contra el patriarcat, les dictadures, les institucions religioses i la indústria del sexe; en definitiva, contra l'opressió de les dones. Valentes i intel·ligents, en la deriva de la plaça de Mayo però sense vestir de dol, han capgirat el sentit del cos, del cos nu de les dones i l'han convertit en camp de protesta i subversió. A pit descobert, amb unes formes de lluita que tenen molt d'actuació, de performance, posen de manifest la hipocresia del poder que vol les dones despullades, però no suporta que es despullin quan elles volen, que facin el que els plagui amb el seu cos. Lluites que les agermanen amb d'altres performers que també vénen del fred: les actuacions amb passamuntanyes de les Pussy Riot, grup punk rock feminista rus format l'agost de 2011 que creu en l'art i la metàfora per canviar el món, s'inspiren al seu torn en el moviment Riot grrrl de la dècada de 1990 i en el grup d'artistes ianquis que el 1984 van conformar les Guerrilla Girls, aquestes últimes en comptes de passamuntanyes van amb carotes de goril·la, un dels trets definitoris de les seves representacions.

Potser, doncs, no hauria d'estranyar que fos també a Kíev, on, en una de les moltes manifestacions pro europees de començament de gener de 2014, les dones (grans, madures, joves...) s'hi presentessin enarborant miralls on es reflectien les cares i els cossos de les forces repressives.

Convidaven els policies a mirar-s'hi perquè es poguessin sentir i saber-se persones. Confiaven amb aquest gest (i quin gest!) per convertir-los en éssers humans, salvant-los del seu paper de repressors despersonalitzats. Tan fortes són que hi van anar amb un estri que, si van maldades, pot convertir-se

en una arma tallant i perillosíssima contra elles mateixes. No hi fa res: agafades al fil de les Dones de Negre, de les Mares i de les Àvies de la plaça de Mayo, de les seves orgulloses compatriotes, a aquestes altres maneres de fer femenines, hi sumaven el simple i quotidià gest de mirar-se al mirall. Universalitzaven el gest de mirar-se a l'espill i, de passada, veure si et suportes, si pots aguantar-te la mirada quan el mires de fit a fit.